

Besigtigelsesnotat

Overvågning af markfirben – Ruggården

1. feltbesøg

Besigtigelse udført den 03-05-23 af konsulent Lasse Stig Bossen, Mols Consulting - Natur & Miljø ApS. For Nymølle Stenindustrier A/S.

Baggrund og metode

Med afsæt i en hensigt om at indvinde råstoffer, i området nord for udslibningshavnen på Glatved Strand, er der et ønske om at kortlægge bestanden af bilag IV arten markfirben på arealet. Markfirben er beskyttet jf. habitatdirektivets bilag IV og skal derfor værnes mod forsætlig forstyrrelse. Nymølle Stenindustrier har derfor et ønske om, at opnå sikkerhed for at indvinding af råstoffer kan finde sted, uden at det har negativ indvirkning på den lokale bestand af markfirben.

Metoden til at kortlægge markfirben er en stratificeret gennemgang af egnede levesteder og solbadningsområder. Hele området inddeles i felter af 100x100 meter, hvor samtlige felter, der vurderes egnede, undersøges i 60 minutter ¹. Der eftersøges som udgangspunkt solbadende voksenindivider, dog eftersøges der også rastende og fødesøgende individer mere ekstensivt.

Overvågningsfrekvensen lyder som følger:

- Registrering af kønsmodne solbadende hanner og juvenile fra medio april til ultimo maj.
- Registrering af solbadende hunner fra primo juni til medio juli.
- Registrering af solbadende voksne dyr og juvenile i august til september.

Markfirben lever typisk på soleksponerede skrånninger, med mulighed for at søge skjul og skygge. De lever i kolonier med op til 40 individer, og lægger deres æg i løs jord eller sand, der fungerer som rugekasse.

Markfirben er vekselvarmede dyr hvis aktivitetsmønster afhænger af, hvilken kropstemperatur den har. Den tilsigtede idealkropstemperatur er ca. 35 °C. Markfirbenet vil derfor veksle mellem aktivitet og solbadning, alt efter de aktuelle temperaturforhold, afkøling mv. Der vil på solrige dage typisk være tilstrækkeligt varmt, hvorfor de derfor ofte vil søge skygge midt på dagen. Den enkelte prøvetager tager derfor løbende bestik af vejr-situationen, for at opnå et fyldestgørende feltbesøg.

---

¹ Markfirben *Lacerta agilis*, Teknisk anvisning til ekstensiv overvågning og kortlægning.

Besigtigelse

1. feltbesøg

Forundersøgelse og besigtigelse fandt sted den 5. maj 2023, i solrigt vejr med en let vind fra øst. Områdets nordlige del blev kun ekstensivt gennemgået, eftersom det overvejende består af landbrugsarealer i omdrift, der er uegnede som levested for markfirben.

Der blev observeret 2 kolonier med flere voksne individer, samt flere solbadende individer. Der blev ydermere observeret enkelte juvenile. Fundene er gjort, som det fremgår af kort 1. Kolonierne blev observeret i den østlige- samt vestlige kant. Der blev observeret flere solbadende og rastende individer i det levende hegn, umiddelbart nord for det igangværende indvindingsområde. Hegnet antages at fungere som spredningskorridor, da den muliggør sikker færdsel på tværs af området.

Øvrige observationer

- **Hugorm**

Der blev observeret hugorm i områdets vestlige kant. Hugorm er fredet jf. artsfredningsbekendtgørelsens bilag I. Det ansøgte vurderes ikke at have indvirkning på bestanden af hugorm, ej heller påvirke områdets økologiske funktionalitet.

- **Hule træer**

Der blev observeret flere hule træer på arealet fra Glatved Strandvej 22 til mergelgraven. Disse blev inspiceret visuelt, og der blev ikke fundet tegn på, at disse udgør leve-, yngle- eller rasteområder for flagermus. Der blev gjort en enkelt observation, hvor et hult træ udgør yngleområde for fuglearten gærdesmutte. Denne er ikke fredet eller på anden vis beskyttet. Hvis disse træer ønskes ryddet, skal det jf. artsfredningsbekendtgørelsens § 6 finde sted i perioden 1. september- 31 oktober.

Notat er udarbejdet den 23. maj 2023

Af Lasse Stig Bossen

Kort 1: Den røde afgrænsning markerer det ansøgte indvindingsområde. De røde punkter markerer fund af markfirben.

1.1 Bilag - Feltskema

MARKFIRBEN FELTSKEMA		
Kort- og stamdata		
Lokalitetens stednavn	Dato	Inventør
Katholm Havn	03-05-2023	LSB
Det undersøgte/overvågede område indtegnes på kort til senere registrering som polygon i Naturdatabasen.		
Indsamlingsformål (sæt kryds)		
NOVANA: Kommunal besigtigelse: LIFE-projekt m.m.:	Andre myndighedsdata: VVM-analyse: Øvrige data: X	

Overvågningsdata (markfirben)					
Antal markfirben registreret: _____ <u>10+</u>					
Overvågningsdata (habitattype) (sæt kryds)					
Kystskrænt	☐	Råstofgrav	☒	Vejskråning	☐
Overdrev	☐	Jernbaneskråning	☐	Klithede	☐
Klit	☐	Hede	☐	Andet	☒

Bemærkninger
<p>Der blev observeret flere individer både hunner, hanner samt juvenile. Der blev konstateret to områder med veletablerede kolonier, samt solitære solbadende individer.</p> <p>Der blev gjort flere fund af hugorm på arealet.</p>

Besigtigelsesnotat Overvågning af markfirben – Ruggården 2. feltbesøg

Besigtigelse udført den 09-06-23 af konsulent Lasse Stig Bossen, Mols Consulting - Natur & Miljø ApS. For Nymølle Stenindustrier A/S.

Baggrund og metode

Med afsæt i en hensigt om at indvinde råstoffer, i området nord for udskibningshavnen på Glatved Strand, er der et ønske om at kortlægge bestanden af bilag IV arten markfirben på arealet. Markfirben er beskyttet jf. habitatdirektivets bilag IV og skal derfor værnes mod forsætlig forstyrrelse. Nymølle Stenindustrier har derfor et ønske om, at opnå sikkerhed for at indvinding af råstoffer kan finde sted, uden at det har negativ indvirkning på den lokale bestand af markfirben.

Metoden til at kortlægge markfirben er en stratificeret gennemgang af egnede levesteder og solbadningsområder. Hele området inddeles i felter af 100x100 meter, hvor samtlige felter, der vurderes egnede, undersøges i 60 minutter ¹. Der eftersøges som udgangspunkt solbadende voksenindivider, dog eftersøges der også rastende og fødesøgende individer mere ekstensivt.

Overvågningsfrekvensen lyder som følger:

- Registrering af kønsmodne solbadende hanner og juvenile fra medio april til ultimo maj.
- Registrering af solbadende hunner fra primo juni til medio juli.
- Registrering af solbadende voksne dyr og juvenile i august til september.

Markfirben lever typisk på soleksponerede skråninger, med mulighed for at søge skjul og skygge. De lever i kolonier med op til 40 individer, og lægger deres æg i løs jord eller sand, der fungerer som rugekasse.

Markfirben er vekselvarmede dyr hvis aktivitetsmønster afhænger af, hvilken kropstemperatur den har. Den tilsigtede idealkropstemperatur er ca. 35 °C. Markfirbenet vil derfor veksle mellem aktivitet og solbadning, alt efter de aktuelle temperaturforhold, afkøling mv. Der vil på solrige dage typisk være tilstrækkeligt varmt, hvorfor de derfor ofte vil søge skygge midt på dagen. Den enkelte prøvetager tager derfor løbende bestik af vejsituationen, for at opnå et fyldestgørende feltbesøg.

---

¹ Markfirben *Lacerta agilis*, Teknisk anvisning til ekstensiv overvågning og kortlægning.

Besigtigelse

2. feltbesøg

Områdets nordlige del, som ved sidste besigtigelse, kun ekstensivt gennemgået, eftersom det overvejende består af landbrugsarealer i omdrift, der er uegnede som levested for markfirben.

Der blev gjort fund svarende til dem ved foregående besigtigelse, hvilket underbygger at der er tale om to etablerede familiegupper.

Fundene er gjort, som det fremgår af kort 1. Kolonierne blev observeret i den østlige- samt vestlige kant. Der blev ved denne besigtigelse også observeret solbadende og rastende individer i det levende hegn, umiddelbart nord for det igangværende indvindingsområde. Hegnet vurderes dog stadig til blot at fungere som spredningskorridor.

Kort 1: Den røde afgrænsning markerer det ansøgte indvindingsområde. De røde punkter markerer fund af markfirben.

1.1 Bilag - Feltskema

MARKFIRBEN FELTSKEMA		
Kort- og stamdata		
Lokalitetens stednavn	Dato	Inventør
Ruggården	09-06-2023	LSB
Det undersøgte/overvågede område indtegnes på kort til senere registrering som polygon i Naturdatabasen.		
Indsamlingsformål (sæt kryds)		
NOVANA: Kommunal besigtigelse: LIFE-projekt m.m.:	Andre myndighedsdata: VVM-analyse: Øvrige data: X	

Overvågningsdata (markfirben)					
Antal markfirben registreret: <u>10+</u>					
Overvågningsdata (habitattype) (sæt kryds)					
Kystskrænt	☐	Råstofgrav	☒	Vejskråning	☐
Overdrev	☐	Jernbaneskråning	☐	Klithede	☐
Klit	☐	Hede	☐	Andet	☒

Bemærkninger
<p>Der blev observeret flere individer både hunner, hanner samt juvenile.</p> <p>Der blev genbesøgt tidligere konstaterede to områder med veletablerede kolonier, hvor der blev gjort flere observationer.</p>

Besigtigelsesnotat

Overvågning af markfirben – Ruggården

3. feltbesøg

Besigtigelse udført den 17-08-23 af konsulent Lasse Stig Bossen, Mols Consulting - Natur & Miljø ApS. For Nymølle Stenindustrier A/S.

Baggrund og metode

Med afsæt i en hensigt om at indvinde råstoffer, i området syd for Glatvej Strandvej, er der et ønske om at kortlægge bestanden af bilag IV arten markfirben på arealet. Markfirben er beskyttet jf. habitatdirektivets bilag IV og skal derfor værnes mod forsætlig forstyrrelse. Nymølle Stenindustrier har derfor et ønske om, at opnå sikkerhed for at indvinding af råstoffer kan finde sted, uden at det har negativ indvirkning på den lokale bestand af markfirben.

Metoden til at kortlægge markfirben er en stratificeret gennemgang af egnede levesteder og solbadningsområder. Hele området inddeles i felter af 100x100 meter, hvor samtlige felter, der vurderes egnede, undersøges i 60 minutter ¹. Der eftersøges som udgangspunkt solbadende voksenindivider, dog eftersøges der også rastende og fødesøgende individer mere ekstensivt.

Overvågningsfrekvensen lyder som følger:

- Registrering af kønsmodne solbadende hanner og juvenile fra medio april til ultimo maj.
- Registrering af solbadende hunner fra primo juni til medio juli.
- Registrering af solbadende voksne dyr og juvenile i august til september.

Markfirben lever typisk på soleksponerede skråninger, med mulighed for at søge skjul og skygge. De lever i kolonier med op til 40 individer, og lægger deres æg i løs jord eller sand, der fungerer som rugekasse.

Markfirben er vekselvarmede dyr hvis aktivitetsmønster afhænger af, hvilken kropstemperatur den har. Den tilsigtede idealkropstemperatur er ca. 35 °C. Markfirbenet vil derfor veksle mellem aktivitet og solbadning, alt efter de aktuelle temperaturforhold, afkøling mv. Der vil på solrige dage typisk være tilstrækkeligt varmt, hvorfor de derfor ofte vil søge skygge midt på dagen. Den enkelte prøvetager tager derfor løbende bestik af vejr-situationen, for at opnå et fyldestgørende feltbesøg.

---

¹ Markfirben *Lacerta agilis*, Teknisk anvisning til ekstensiv overvågning og kortlægning.

Besigtigelse

3. feltbesøg

Besøget fandt sted den 17. august 2023, i solrigt vejr uden vind. Områdets nordlige del blev kun ekstensivt gennemgået, eftersom det overvejende består af landbrugsarealer i omdrift (majs), der er uegnede som levested for markfirben.

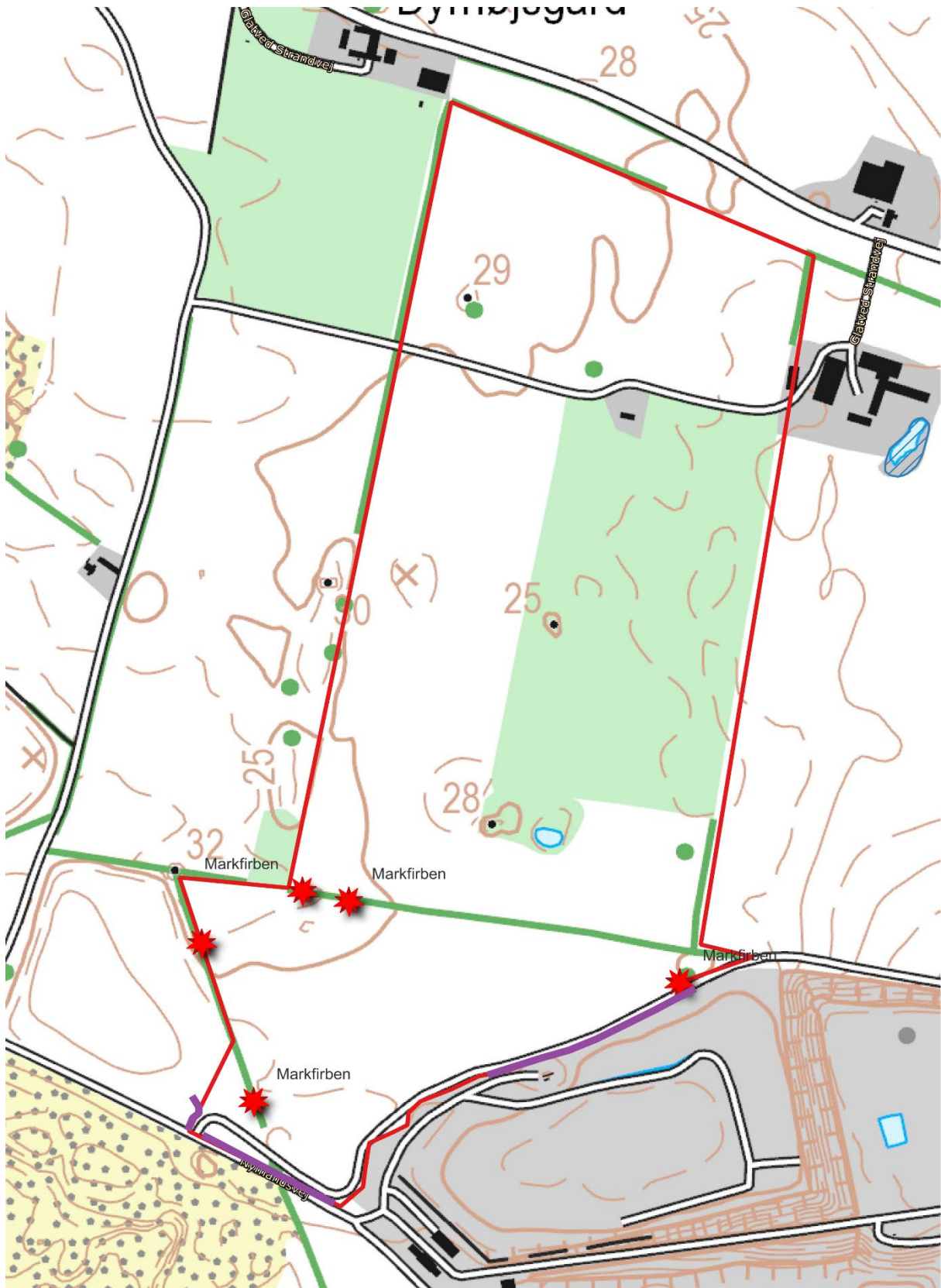
Der blev observeret flere spredte individer af adulte samt juvenile, i færd med solbadnings- og rasteaktiviteter. Fundene er gjort, som det fremgår af kort 1 på følgende side.

Konklusion

3. feltbesøg blev afslutningen på overvågningen af markfirben, i feltsæsonen 2023.

Der er ved samtlige besøg gjort observationer, og der er en vis kontinuitet i fundstederne. Det konkluderes derfor at området udgør levested for en population af mindst to familiegupper, samt en række gode yngle- og fødesøgningsområder. Det vurderes at den forestående graveaktivitet kan have en positiv effekt på bestanden, da der efterlades stejle skrænter med soleksponeret løst substrat, og derved udvider habitatet.

Notat er udarbejdet den 05. september 2023 af Lasse Stig Bossen

Kort 1: Den røde afgrænsning markerer det ansøgte indvindingsområde.
De røde punkter markerer fund af markfirben.

1.1 Bilag - Feltskema

MARKFIRBEN FELTSKEMA		
Kort- og stamdata		
Lokalitetens stednavn	Dato	Inventør
Ruggården	17-08-2023	LSB
Det undersøgte/overvågede område indtegnes på kort til senere registrering som polygon i Naturdatabasen.		
Indsamlingsformål (sæt kryds)		
NOVANA: Kommunal besigtigelse: LIFE-projekt m.m.:	Andre myndighedsdata: VVM-analyse: Øvrige data: X	

Overvågningsdata (markfirben)					
Antal markfirben registreret: <u>7</u>					
Overvågningsdata (habitattype) (sæt kryds)					
Kystskrænt	☐	Råstofgrav	☒	Vejskråning	☐
Overdrev	☐	Jernbaneskråning	☐	Klithede	☐
Klit	☐	Hede	☐	Andet	☒

Bemærkninger
Området huser mindst to familiegrupper samt en række gode yngle-, raste- og fødesøgningsforhold.